

θώθη νά ὑφαρπασθῆ ἡ εἰκὼν ὀμμασιν Ἑλλήνος δῆθεν ζωγράφου.

» Ἀφοῦ ἱκανά τῆς εἰκόνας ἀντίτυπα ἐξετυπώθησαν, προσῆλθεν εἰς τὸν Κοραῆν ὁ Ῥοδοκανάκης, καὶ φέρων ἐν ἀνά χεῖρας τὸ τῷ ἐπέδειξε μετ' ἀγαλλιάσεως. Φρικτὰ παρωργίσθη τότε ὁ Κοραῆς.

— Μὴ θορυβεῖσθε, παρακαλῶ, τῷ εἶπεν ὁ Ῥοδοκανάκης, ἀλλ' εὐφράνθητε καθὼς ἐγώ, ὅτι οὐτῶ, χωρὶς ἡμεῖς νὰ θέλετε, ἐξεπληρώθη ὁ ἐγκάρδιός μου πόθος, ὁ ὁποῖος εἶναι κοινὸς ὅλων τῶν Ἑλλήνων πόθος». Τι νὰ εἶπῃ τότε ὁ Κοραῆς; Περιέστειλεν ἐν ἑαυτῷ τὸν θορυβὸν τῆς ψυχῆς του, οὐδὲν δυνάμενος νὰ πράξῃ περὶ πράγματος τετελεσμένου.

» Οὕτω κατωρθώθη ἡ τύπωσις καὶ διάδοσις τῆς κατὰ πρῶτον ἐκδοθείσης εἰκόνας τοῦ Κοραῆ παρὰ τὴν θέλησιν καὶ ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὴν τελευταίαν του καὶ δευτέρα ἐκδοσις, ἔχουσα παρὰ πόδας τὴν ἐπιτάφιον ἐπιγραφήν του».

ΙΩΣΗΦ ΜΕΤΣΟΦΑΝΤΗΣ

Ἵωσήφ Μετσοφάντης (Mezzofanti) ἐγεννήθη ἐν Βονωνίᾳ τῷ 1771, ὅπου ἐδίδαξεν ἀργότερον τὴν ἑλληνικὴν καὶ ἄλλας ἀνατολικὰς γλώσσας. Κατὰ τὸ 1830 ἐστάλη ἐντολήν τινα ἐπιτετραμμένος εἰς Ῥώμην, ὅπου καὶ τὸν ἠγάπησεν ὁ Πάπας Γρηγόριος ΙΓ'. Κατὰ τὸ 1833 διεδέχθη τὴν διάσημον Ἄγγελον Μάων ὡς διευθυντὴς τοῦ Βατικανοῦ. Κατὰ τὸ 1838 ἀνηγορεύθη καρδινάλις, ἀπεβίωσε δὲ κατὰ τὸ 1848.

Ἵ Στίναρ Ῥόζε γράφει, ἐν ταῖς ἀπὸ τὴν βόρειον Ἰταλίαν ἐν ἔτει 1817 ἐπιστολαῖς του: «Ὁ Μετσοφάντης, ὅστις μόλις ἔχων ἡλικίαν 36 ἐτῶν, ὅτε τὸν ἐγνώρισα, ἀνεγίνωσκεν 22 καὶ ὠμίλει συνασπρόμενος 18 γλώσσας εὐκρινέστατα. Γερμανὸς τις ἀξίωματικός ὠμολόγει ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ τὸν διακρίνῃ ἀπὸ Γερμανὸν ὑπῆρέτης μου δὲ Συμωναῖος ἔλεγεν ὅτι εὐκόλως ἤθελε τὸν ὑπολάβει τις ὡς Γραικὸν ἢ Ὄθωμανόν. Ἀλλ' ἐγὼ ἐθαύμασα μάλιστ' ὅτι ποτὲ δὲν περιέπιπεν εἰς σφάλματα κοινὰ καὶ εἰς τοὺς Σκώτους καὶ τοὺς Ἰρλανδοὺς αὐτούς. Διέφερε δὲ τῶν ἄλλων γλωσσομαθῶν καὶ κατὰ τὴν ἀληθῆ παιδείαν».

Ἵ Βαρὼν Ζάκ, ἀστρονόμος Οὐγγρος, πολὺ γλωσσος καὶ αὐτὸς, λέγει κατὰ τὴν ἀστρονομικὴν του ἀνταπόκρισιν: «Ἡ δακτυλοειδὴς ἔκλειψις τοῦ ἡλίου ἦτο τὸ πρῶτον περιεργότατον φαινόμενον εἰς ἐμὲ, ὃ δὲ καθηγητὴς Μετσοφάντης τὸ δεύτερον. Ὁ δαιμόνιος οὗτος ἀνὴρ ὠμίλει 32 γλώσσας, ζώσας καὶ νεκράς. Μοὶ ὠμίλησεν οὐγγριστὶ με τοσαύτην ἀκρίθειαν περὶ τὴν γλώσσαν, ὥστε ἔμεινα τῷ ὄντι ἔκθαμβος» ἔπειτα μοὶ ὠμίλησε γερμανιστὶ πρῶτον κατὰ τὴν σαξωνικὴν (τὴν ἀριστὴν δηλ.) προφορὰν, ἔπειτα δὲ κατὰ τὴν αὐστριακὴν καὶ σουηδικὴν διάλεκτον, ἀλλὰ τοσοῦ-

τον ὀρθῶς καὶ χαριέντως, ὥστε ἐξεπλάγην. Ὁμίλησε προσέτι ἀγγλιστὶ πρὸς τὸν πλοίαρχον Σμιθ, ῥωσιστὶ δὲ καὶ πολωνιστὶ πρὸς τὸν πρίγκιπα Βαλκόνσκη μετ' αὐτὴν ἐτοιμότητα καὶ εὐστροφίαν, ὡς ἂν ὠμίλει τὴν πατρικὴν του γλώσσαν· κατὰ τὸ δεῖπνον, ἀφ' οὗ τῷ ὠμίλησα εἰς ἄλλας τινὰς γλώσσας, μοὶ ἤλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ τῷ ὀμιλήσω καὶ βλαχιστὶ· αὐτὸς δὲ παρευθὺς ἤρχισε ἐπιτροχάδην νὰ δημηγορῇ, ὥστε ἠναγκάσθην νὰ τὸν διακόψω λέγων· «Βοαδύτερά, αἰδεσιμώτατα, διότι δὲν δύναμαι νὰ σ' ἀκολουθήσω».

Ἵ Οὐβρὼν, γνωρίσας τὸν Μετσοφάντην (1821) λέγει περὶ αὐτοῦ «Ἐἶνε βαθὺς γλωσσοδύμων· πρέπει νὰ ἐχρημάτιζε γενικὸς διερμηνεὺς κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ πύργου τῆς Βαβυλώνας. Τὸν ἐδοξίμασα εἰς πάσας τὰς γλώσσας, ὅσας ὅπως οὖν γνωρίζω, καὶ πάντοτε με ἐξέπληξεν, ὡς καὶ δι' αὐτῆς τῆς ἀγγλικῆς».

Ἵ Δανὸς συγγραφεὺς Μάλδεχ, συνομιλήσας μετὰ τοῦ Μετσοφάντου, λέγει ὅτι σπανίως ὑπάρχει διάλεκτος, τὴν ὁποίαν νὰ μὴ ὀμιλῇ ὁ θαυματουργὸς οὗτος γλωσσοδύμων. Τὸν εὗρον συνομιλοῦντα μετὰ γερμανόν· ὅτι δὲ ἐμείναμεν μόνοι καὶ ἐγὼ τῷ ὠμίλησα γερμανιστὶ, αὐτὸς με διέκοψε δι' ἐρωτήσεώς τινος εἰς τὴν δανικὴν, τὴν ὁποίαν προσέειπε καὶ ὠμίλει ὀρθότατα. Ἵ Μετσοφάντης δὲν εἶνε μόνον γλωσσομαθῆς, ἀλλὰ καὶ ἀληθὴς σοφός».

Ἵ Οὐ κ. Φλέκ ἐξέδωκε μακρὰν σημείωσιν περὶ τοῦ Μετσοφάντη, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὰ ἀκόλουθα· «Ὁμίλησέ ποτε τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν εἰς τὸ Βατικανόν πρὸς ἀνθρωπὸν τινα ἐλθόντα ἐκεῖ, ἔπειτα ἐθραϊκὰ με εὐπατρίδην τινα Ῥώσσον, λατινιστὶ δὲ καὶ γερμανιστὶ με ἐμὲ, δανιστὶ με ἀρχαιολόγον τινα Δανὸν, ἐκεῖ τυχόντα, ἀγγλιστὶ με ἄλλον καὶ ἰταλίστὶ με πολλοὺς. Ποτὲ δὲν περιηγήθη εἰς ξένους τόπους».

Ἵ Ἀνώνυμός τις περιηγητὴς Ῥώσσος, ἐκδοὺς ἐπιστολάς τινας ἐκ Ῥώμης, λέγει περὶ τοῦ Μετσοφάντη· «Δις ἐπισκέφθη τὸν παράδοξον τοῦτον ἀνθρωπὸν, τοῦ ὁποῖου μέχρι τοῦδε δὲν ἔχει παρόμοιον ὁ σοφὸς κόσμος. Ὁ Καρδινάλις Μετσοφάντης ὠμίλησεν ὀκτὼ γλώσσας ἐνώπιόν μου· διελέχθη μάλιστ' ἀγγλιστὶ ὀρθῶς καὶ σαφέστατα. Καὶ προθεστικῶς δὲ ἤδη τὴν ἡλικίαν ἐξακολουθεῖ νὰ μαθάνῃ νέας γλώσσας· πρὸ τίνος ἔμαθε τὴν κινεζικὴν. Τὸν παρεκάλουν νὰ μοὶ δώσῃ σημείωσιν τῶν γλωσσῶν καὶ διαλέκτων τὰς ὁποίας ὠμίλει. μοὶ ἔστειλε δὲ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ γεγραμμένον ἰδιοχειρῶς εἰς 56 γλώσσας, ἐξ ὧν 30 ἦσαν εὐρωπαϊκαί, 17 ἀσιατικαί, 5 ἀφρικανικαί καὶ 4 ἀμερικανικαί. Ἐἶνε τῷ ὄντι ἀπὸ τὰ περιεργότατα φαινόμενα τῆς αἰωνίου ταύτης πόλεως».

Ἵ Μετσοφάντης συνομίλει ἰδιαιτέραν τινα διάλεκτον μετὰ ἕκαστον τῶν πολυαριθμῶν μαθητῶν τοῦ σχολείου τῆς διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου, με-

ταβαίων ταχέως ἀπὸ τὰς γλώσσας τῶν ἐσχατιῶν τῆς ἀνατολῆς εἰς τὰς τῶν ἐσχατιῶν τῆς δύσεως, ἀπὸ τὴν ἰρλανδικὴν εἰς τὴν κινεζικὴν, τὴν ὁποίαν ἡγάπα διαφερόντως . . . Ὁ Μετσοφάντης εἶχεν ἰδιογενῆ τινα εὐφυῆ, ἧτις θέλει μείνει ἀπαράμιλλος· ὑπῆρξεν ὁ μέγιστος πάντων τῶν γλωσσολόγων· τὸ ὄνομα τοῦ θέλει μείνει διὰ παντός εἰς τοῦ ἀνθρώπινου γένους τὰ χρονικά· ὁ βιογράφος τοῦ G. Stolz, ἐν τῷ «Giornale di Roma», ἀριθμεῖ τὰς ἐπομένους γλώσσας καὶ διαλέκτους ἃς ἐγνώριζεν ὁ Μετσοφάντης: ἀγγλικὴν, ἀθιγγανικὴν, αἰθιοπικὴν, ἀλβανικὴν, ἀμερικανικὴν, ἀραβικὴν, ἀραμαϊκὴν, ἀρμενικὴν καθαρσοῦσαν καὶ ὠμιλημένην, βουλγαρικὴν, γαλλικὴν, γερμανικὴν νεωτέραν, ἀρχαίαν καὶ ἰουδαϊκὴν, γεωργικὴν, δανικὴν, ἑβραϊκὴν ἀρχαίαν καὶ ἑβραϊκὴν τῶν ραββίνων, ἑλληνικὴν ἀρχαίαν καὶ καθωμιλημένην, ἰλλυρικὴν, ἰνδικὴν νεωτέραν, ἰρλανδικὴν, ἰσπανικὴν, ἰταλικὴν, καταλανικὴν, κελτικὴν, κινεζικὴν, κορσαϊκὴν, κουρδικὴν, κροατικὴν, λατινικὴν, λιθουανικὴν, μαλαϊκὴν, μαλτεζικὴν, μογγολικὴν, νορβηγικὴν, ὀλλανδικὴν, οὐγγρικὴν, πεκουανικὴν, περσικὴν, πολωνικὴν, πορτογαλικὴν, ρηθικὴν, ρωμουνικὴν, ρωσικὴν, σαμαριτικὴν, σανσκριτικὴν, σαρδικὴν, σιγγαλικὴν, σκωτικὴν, σουηδικὴν, συριακὴν, ταταρικὴν, τουρκικὴν, χαλδαϊκὴν καὶ χιλιακὴν.

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΙ ΤΕΛΕΤΑΙ

ἐν Καλκούττα.

Ἐν γαλλικῇ ἐφημερίδι εὐρίσκωμεν τὰς ἐπομένους περιέργους πληροφορίας περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν οἱ Ἴνδοι ἐν Καλκούττα προπέμπουσιν εἰς Ἄδου τοὺς νεκροὺς αὐτῶν.

Ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Γάγγου, ἐν Καλκούττα ὡς καὶ ἐν Benarès, ὑπάρχουσιν εἰς διάφορα μέρη τὰ λεγόμενα gauths, ἧτοι κλίμακες εὐρεταί, ὧν αἱ βαθμίδες κατέρχονται μέχρι τῶν χαμηλοτέρων ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ. Παρὰ τὰς κλίμακας ταύτας, εἰς μικρὰ διαστήματα, ὑπάρχουσι θέσεις, ἐφ' ὧν γίνεται ἡ καύσις τῶν νεκρῶν ἐκεῖνων, ὅσοι δύνανται νὰ καταβάλωσι τὴν δαπάνην τόσον μεγάλης τιμῆς. Ἄμα περικαέντος μόνον ὀλίγον τοῦ πτώματος — διότι οἱ τὰς ἐπικηδεῖους ταύτας τελετὰς ἀναλαμβάνοντες φείδονται πολὺ τῆς καυσίμου ὕλης — ἀπλοῦν τίναγμα ἀρκεῖ ὅπως ὁ νεκρὸς ταφῇ εἰς τὰ ἱερά τοῦ ποταμοῦ νάματα. Εἰς τοὺς κόρακας δὲ, τοὺς γύπας, τοὺς ἀετοὺς καὶ τοὺς ἰχθύς τοῦ ποταμοῦ ἀφίνεταί νὰ συμπληρώσωσι τὴν κηδεῖαν.

Ἄλλ' ὅμως δὲν ἔχουσι πάντες οἱ Ἴνδοι τὰ μέσα νὰ ἀπολαύσωσι τὴν ἐξαιρετικὴν τιμὴν τῆς καύσεως μετὰ θάνατον· διὰ τοῦτο τὴν περὶ αὐτῶν φροντίδα ἀνέλαβεν ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τῆς Καλκούττας, ἰδρύουσα δημοσίως ἐσχάρας διὰ τοὺς ἀπόρους, ὧν ἡ καύσις γίνεται προχειρότατα. Ὀλίγα τεμάχια ξύλων τοποθετοῦνται ἐπὶ τοῦ ἐδά-

φους ὑπεράνω μικροῦ κοιλώματος, περιέγοντος θερμὴν ἔτι τέφραν, ἐπὶ δὲ τῶν ξύλων ἐπιτίθεται τὸ σῶμα ὑπτιον ἔχον ἀναδιπλωμένας τὰς κνήμας ὑπὸ τοὺς μηρούς, ὅπως μὴ προσέχωσι τῆς πυρᾶς, διότι τὰ ξύλα αὐτῆς μόλις ἔχουσι μέτρον μήκος. Ὀλίγα ἔτι ξύλα ἐπιτίθενται ἐπὶ τοῦ νεκροῦ, καὶ ἡ πυρὰ ἀνάπτεται ἀμέσως. Ὁθησκευτικὴ τελετὴ οὐδεμία γίνεται, εἰμὴ ἀπλῆ ἐπιρράντισις τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ πτώματος διὰ τινῶν σταγόνων ὕδατος τοῦ Γάγγου, μεθ' ὃ οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι οἱ τὸν νεκρὸν κομίσαντες ἐπιστρέφουσιν ἡσύχως οἴκαδε, ἢ καὶ ἐνίοτε παρίστανται ἀδιάφοροι εἰς τὴν ἀποτέφρωσιν. Πολλὰκις ὅμως αἱ ὀλίγαι ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς ἀρχῆς διατηρούμεναι ἐσχάραι εἰσὶν ἀνεπαρκεῖς, καὶ τότε τὸ ἔργον τῆς ταφῆς ἐκτελεῖ μόνον ὁ ποταμὸς, δεχόμενος εἰς τὰ ἡγιασμένα αὐτοῦ ὕδατα τὸ πτώμα χωρὶς καμμίας προηγουμένης τελετῆς. Τὸν τρόπον τοῦτον τῆς ταφῆς ζητοῦσι νῦν νὰ καταργήσωσιν οἱ Ἄγγλοι, συμβαίοντα ἄλλως τε σπανιώτερον ἢ πρότερον· ἀλλ' οὐχ ἥττον συμβαίνει πάντοτε, διότι σήμερον ἔτι ἡ Ἀτμοπλοικὴ Ἐταιρία ἔχει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς γυναῖκα, ἧς ἀποκλειστικὸν ἔργον εἶνε νὰ ὠθῇ εἰς τὰ βαθέα ὕδατα τοῦ ποταμοῦ διὰ μακροῦ κάμακος τὰ πτώματα, τὰ ὁποῖα κίνδυνος εἶνε νὰ ἐμπλακῶσιν εἰς τὴν ἔλικα τοῦ ἀτμοπλοίου ἢ εἰς τοὺς πασσάλους τῆς ἀποβάθρας.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Ἡ μητερούλα ἔς τὸν κόρφο τῆς κοιμίζει
Τὸ ἀκρίβη τῆς, τὸ μόνον τῆς παιδί.

Ἐξω μὲ χιόνια Δεκέμβριος τριγυρᾷ,
Κι' αὐτὴ τὸ σφίγγει, καὶ σὴν νὰ τραγουδῇ,
Σιγομιλάει μὲ γέλιο καὶ τρομούλα

Ἡ μητερούλα:

« Ἄγιε Νικόλα, ποῦ ἔβγαλα χτενίζεις
Τ' ἄσπρα σου γένεια ἕψηλ' ἔς τὸν οὐρανὸ,
Καὶ πέφτουν κάτω σωρὸς καὶ μᾶς χιονίζεις,
Μὴν τὸ κρυώσης, λυπησοῦ τὸ φερόν·
Λαμπάδα τρέχω ἔς ἐσὶ ν' ἀνάψω κι' ὄλα,
Ἄγιε Νικόλα!

Νὰ ὁ Χριστὸς σου γενιέται ἔς ἐλγάκι,
Ποῦ ἀγαπᾷ, μικρὸ μου, τὰ παιδιὰ·
Ζεστό σοῦ φέρνει, κινουέριγο φουστανάκι,
Καὶ τὴν εὐχὴν τοῦ πιστῆ σου συνοδιά·
Κοιμησοῦ τώρα καὶ θάρρη ἔς τὸνειρό σου·
Νὰ ὁ Χριστὸς σου!

Κι' ἀφοῦ μᾶς φύγη, δὲν μᾶς ξεχνᾷ ὁ σφῆρη
Ἐπὶ τὸν Ἄϊ-Βασίλει γιὰ σὲ παραγγελιά
Χίλια παιγνίδια λαμπρὰ νὰ σοῦ γάρση
Καὶ ζαχαράτα καὶ χάδια καὶ φιλιὰ.
Μὲ τὴν χαρὰ σου ἡ χάρι του ὄκ σμίγη,
Κι' ἀφοῦ μᾶς φύγη!

Τί ὄκ μοῦ μὲν ἂν γράφθῃ μαύρη μέρα
Γιὰ νὰ τὸ γάσω ἀπὸ τὴν ἀγκυλιά; . . .
Χωρὶς παιδάκι τί εἶνε ἡ μητέρα;
Χωρὶς πουλάκι τί θέλει ἡ φωλιά;
Ἄν μοῦ πετάξῃ ἄς πέσω χαλασμένη. . .
Τί ὄκ μοῦ μὲν!